

Spis treści

Wprowadzenie	9
1. Rolnictwo ekologiczne w literaturze przedmiotu	11
2. Cele, hipotezy, materiał empiryczny oraz metody badawcze ...	15
3. Rolnictwo ekologiczne w świecie	20
3.1. Rolnictwo ekologiczne w skali globalnej	20
3.2. Rolnictwo ekologiczne w Europie	23
3.3. Rolnictwo ekologiczne w Polsce	23
3.4. Krajowy Ramowy Plan Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2014–2020.....	27
3.5. Rynek produktów ekologicznych w Europie i na świecie ...	28
4. Rolnictwo ekologiczne przedmiotem Wspólnej Polityki Rolnej	32
4.1. Ewolucja środowiskowego ukierunkowania WPR	32
4.2. Kierunki dyskusji nad kształtem WPR na lata 2021–2027	34
4.2.1. Uwarunkowania zmian	34
4.2.2. Wybrane propozycje zmian WPR po 2020 r.	36
4.2.3. Wizja WPR po 2020 r. według Komisji Europejskiej	41
4.3. Kierunki zmian Wspólnej Polityki Rolnej po roku 2020 według Komisji Europejskiej	45
5. Charakterystyka zbiorowości gospodarstw ekologicznych na tle zbiorowości gospodarstw objętych systemem rachunkowości FADN	51
5.1. Uwagi wstępne	51
5.2. Potencjał produkcyjny certyfikowanych gospodarstw ekologicznych na tle zbiorowości FADN	55
5.3. Wyniki ekonomiczne certyfikowanych gospodarstw ekologicznych na tle zbiorowości FADN	65
Podsumowanie	76

6. Wyniki badań ilościowych	77
6.1. Struktura badanej populacji – charakterystyka gospodarstwa	78
6.2. Profil społeczno-demograficzny respondentów	80
6.3. Formy sprzedaży produktów ekologicznych	82
6.4. Udział rolników w organizacjach promujących rolnictwo ekologiczne	88
6.5. Wyniki ekonomiczne ankietowanych gospodarstw i ich plany na przyszłość	88
6.6. System wsparcia rolnictwa ekologicznego i jego znaczenie w opiniach rolników	97
6.7. Największe bariery w rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce	111
6.8. Otoczenie instytucjonalne i samorząd lokalny w rozwoju gospodarstw ekologicznych	115
Podsumowanie i wnioski	120
7. Szanse i bariery rozwoju rolnictwa ekologicznego w świetle wyników badań jakościowych	123
7.1. Wstępne uwagi metodologiczne	123
7.2. Motywacje ekonomiczne i społeczne podjęcia ekologicznego sposobu produkcji	125
7.3. Ocena obecnie obowiązującego systemu wsparcia finansowego rolnictwa ekologicznego w Polsce i Unii Europejskiej w ramach Wspólnej Polityki Rolnej	129
7.4. Ocena otoczenia instytucjonalnego i infrastrukturalnego rolnictwa ekologicznego	136
7.4.1. Ocena systemu szkoleń dla rolnictwa ekologicznego w Polsce	136
7.4.2. Ocena otoczenia instytucjonalnego, w tym norm prawnych regulujących produkcję żywności ekologicznej	138
7.4.3. Ocena systemu Ośrodków Doradztwa Rolniczego (ODR)	140
7.4.4. Rola samorządu terytorialnego we wspieraniu rolnictwa ekologicznego w Polsce	144
7.4.5. Ocena systemu certyfikacji produkcji ekologicznej w Polsce	146

7.4.6. Rola otoczenia infrastrukturalnego we wspieraniu rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce	147
7.5. Rola formalnej i nieformalnej współpracy rolników ekologicznych	150
7.6. Relacje ze społecznością lokalną	154
7.7. Ocena barier społecznych i ekonomicznych dla rozwoju rolnictwa ekologicznego w badaniach jakościowych	155
7.8. Podsumowanie wyników badań jakościowych	160
8. Panel ekspertów	163
Zakończenie	166
Bibliografia	177
Summary and Recommendations	182
Rola ARiMR w rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce	185
Indeks nazwisk.	191